

ДЕМОГРАФІЧНА ПРОБЛЕМА ДЕПОПУЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ

Ніколаєнко І.В., здобувач вищої освіти, гр. ПУА 2/1

Миколаївський національний аграрний університет

За останні десятиліття в низці країн світу активізувались такі взаємопов'язані демографічні процеси, як падіння народжуваності до рівня, що не забезпечує просте відтворення населення, тобто відбувається розповсюдження депопуляційних тенденцій та прогресуюче старіння [1].

Депопуляція – скорочення загальної чисельності населення внаслідок перевищення чисельності померлих над числом народжених – вже два десятиріччя є відмітною рисою демографічної реальності в нашій країні. Україна належить до найбільш демографічно неблагополучних країн світу з високою інтенсивністю депопуляційних процесів, що зумовлюється низкою різнопланових чинників економічного, соціально-культурного, інституціонального характеру [1].

Вони зумовлювали породження переважно несприятливих тенденцій у перебігу демографічних процесів, які уособлюють ендогенні (й безпосередні) фактори депопуляції, що зрештою охопила всю Україну, вражаючи у 1990–х своєю масштабністю навіть на європейських теренах, де депопуляційні тенденції до того часу вже не були чимось унікальним [2].

Таблиця 1. Демографічні показники

Показники	2017 рік	2018 рік
Чисельність наявного населення на 1 грудня, осіб	42403027	42177579
Середня чисельність наявного населення, млн осіб	42493785	4281991
Чисельність постійного населення на 1 грудня, осіб	42233390	42007942
Середня чисельність постійного населення, осіб	42324148	42112354
Загальний приріст, скорочення населення	-181515	-208824
Природний приріст, скорочення	-189404	-222501
Кількість живонароджених	336453	312603
Кількість померлих	525857	535104
З них дітей у віці до 1 року	2548	2207
Міграційний приріст, скорочення населення	7889	13667

Демографічні показники мають від’ємну тенденцію, що свідчить про скорочення чисельності населення України. У 2018 році залишається суттєвим перевищення кількості померлих над кількістю живонароджених: на 100 померлих – 58 живонароджених.

Статистичні дані указують на те, що біля 22, 4 мільйони жителів України є представниками жіночої статі. Протягом останніх років складається тенденція до зменшення приросту представниць жіночої статі. І це є ознакою особливостей прояву трудової міграції в Україні – жінки частіше за чоловіків вдаються до пошуків роботи за кордоном.

Скорочення рівня народжуваності в Україні є визначальним фактором скорочення чисельності населення працездатного віку, як наслідок, чисельність зайнятих в економіці продовжуватиме пропорційно скорочуватися.

Перелом у демографічній ситуації в країні, послаблення демографічної кризи і її наслідків можливі за умов докорінних позитивних зсувів у соціально-економічній сфері. Для цього необхідні цілеспрямовані зусилля суспільства і держави на основі науково обґрунтованого розуміння сутності демографічних проблем і засобів їхнього вирішення. Головною метою соціально-демографічної політики в Україні має стати подолання найгостріших суперечностей інституціонального устрою й усунення деформацій соціально-економічного стану населення.

Список використаних джерел

1. Терещ В. М. Ендогенні фактори депопуляції в Україні: досвід порівняльного аналізу / В. М. Терещ // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – 2010. – № 4. – Ч.ІІІ. – С. 97–104.
2. Лавер, О. Депопуляція населення і міграційні процеси в Україні: причини та можливі наслідки [Текст] / О. Лавер // Геополітика України: історія і сучасність : зб. наук. пр. / ред. кол.: І. В. Артёмов (гол. ред.) та ін. – Ужгород : ДВНЗ "УжНУ", 2018. – №Вип. 1 (20). – С.153-166

Науковий керівник канд. екон. наук, доцент Христенко О.А.